

Oude Toren

Oostelbeers

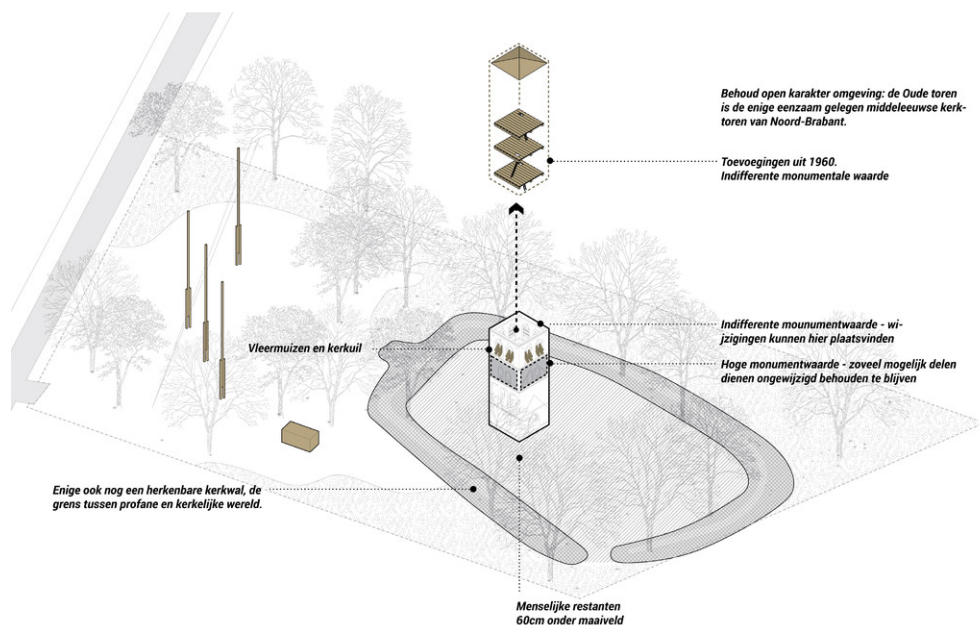
monument in het groen

Tussen Oostelbeers, Middelbeers en de Oirschotse heide staat een oude toren, verstoep in het landschap. De toren ligt ver van de dorpsbebouwing in de weilanden, verscholen in het groen van oude linden en eiken op een klein kavel. Het is een sober bakstenen bouwwerk van vier geledingen zonder steunberen. De toren is omringd met grote eikenbomen en linden. Er naast zijn overblijfselen van kerk te vinden, en het geheel blijkt omgeven te zijn geweest met een gracht en aarden wal. In de toren huizen vleermuizen en een kerkuil.

De onderste geledingen van de toren dateren uit de eerste helft van de 14e eeuw en de vierde geleding is in de 15de eeuw toegevoegd. Het kerkgebouw, dat zich aan de oostzijde van de toren bevond, moet iets ouder zijn geweest, zo blijkt uit bouwsporen. De oostgevel van de toren laat namelijk duidelijk sporen van twee verschillende daken zien. Onder het onderste dak tekent zich bovendien de voorgevel af van het kerkje: deze gevel is in zijn geheel opgenomen in de toren. De toren bezat vroeger een spits, zoals de oude kerk van Middelbeers

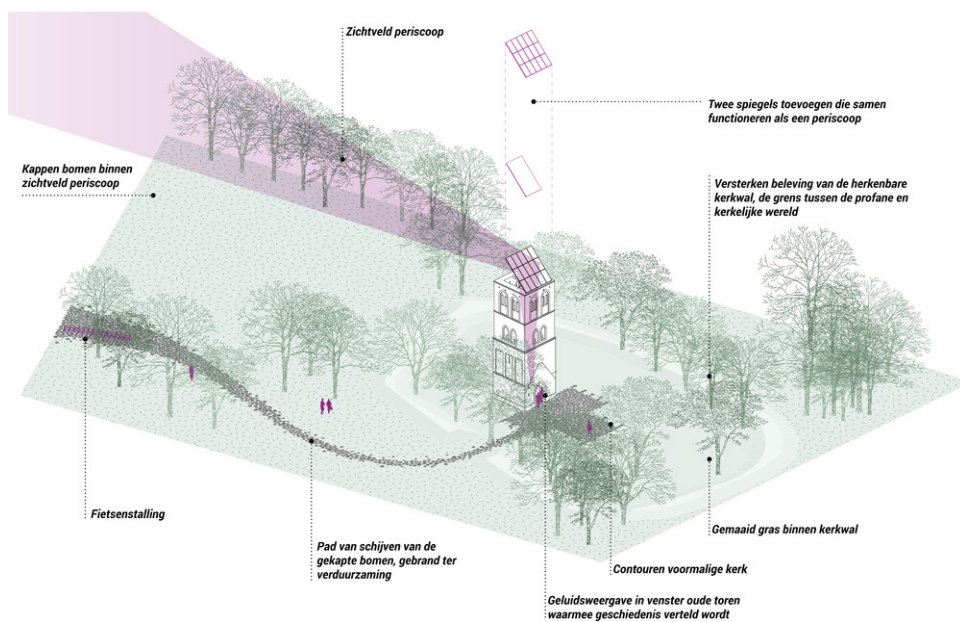

De toren is een overblijfsel van de Middeleeuwse parochiekerk van Oostelbeers, die gewijd was aan de Heilige Andreas. Vermoedelijk bevond de nederzetting Oostelbeers zich aanvankelijk meer in de buurt van de kerk, om zich in de loop der eeuwen te verplaatsen naar het noorden. Na de Tachtigjarige Oorlog werd de kerk en de toren eigendom van protestanten, die in het katholieke Brabant sterk in de minderheid waren. De katholieke gemeenschap bouwde vervolgens in een schuurkerk en het later een bakstenen kerk, nog zonder toren, in het dorp verderop. Later werd aan die nieuwe kerk een toren toegevoegd. In de 18e eeuw werd de oude kerk buiten het dorp in sterk vervallen staat teruggegeven aan de katholieke gemeenschap. De kerk werd gesloopt en de toren bleef staan.

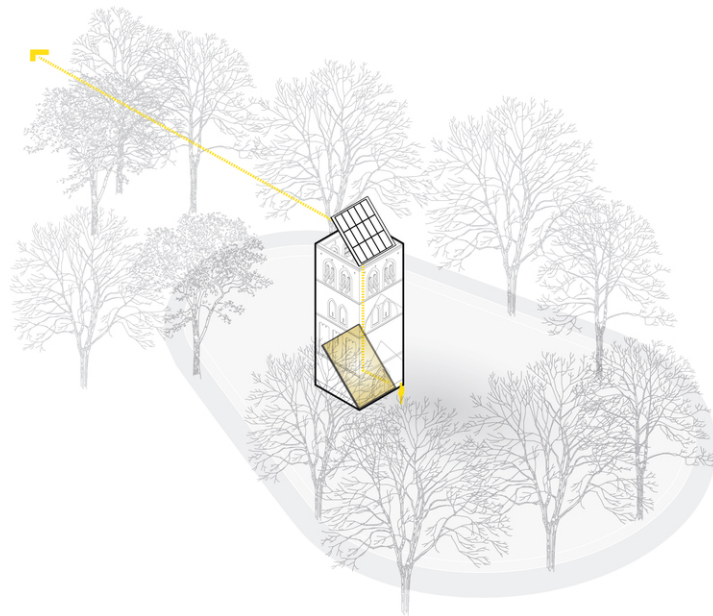

De gemeente Oirschot, waar Oostelbeers onderdeel van uitmaakt, kent vele bezienswaardigheden. Zo telt zij 320 rijks- en gemeentelijke monumenten en beschikt zij

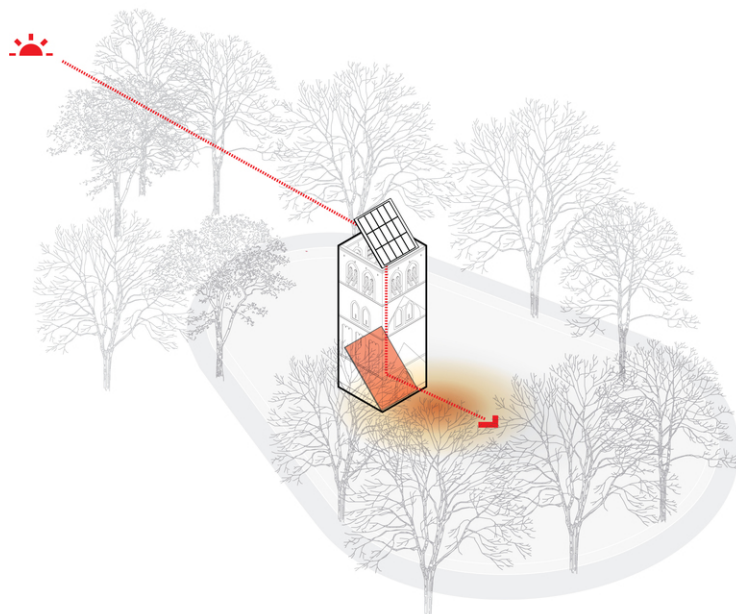
over twee beschermde dorpsgezichten. Oirschot heeft daarmee de grootste 'monumentendichtheid' van Nederland. De gemeente is voornemens nadere visie te gaan vormen op de mogelijkheden en kansen die er zijn om het erfgoed van de gemeente stad beter beleefbaar te maken en eventueel te koppelen aan andere opgaven in de stad, waaronder de vrijetijdseconomie. De gemeente wil ook de Oude Toren beter beleefbaar maken en als decorum, en eventueel als voorziening, kunnen gebruiken voor tal van activiteiten en kleinschalige evenementen zoals bruiloften, concerten, theater, culinaire bijeenkomsten etc. Tegelijkertijd wil de gemeente het kenmerkende karakter van de 'eenzame toren in het groen' zo min mogelijk aantasten en indien mogelijk verder versterken. Dat vraagt om een ruimtelijk subtiel en strategische aanpak.

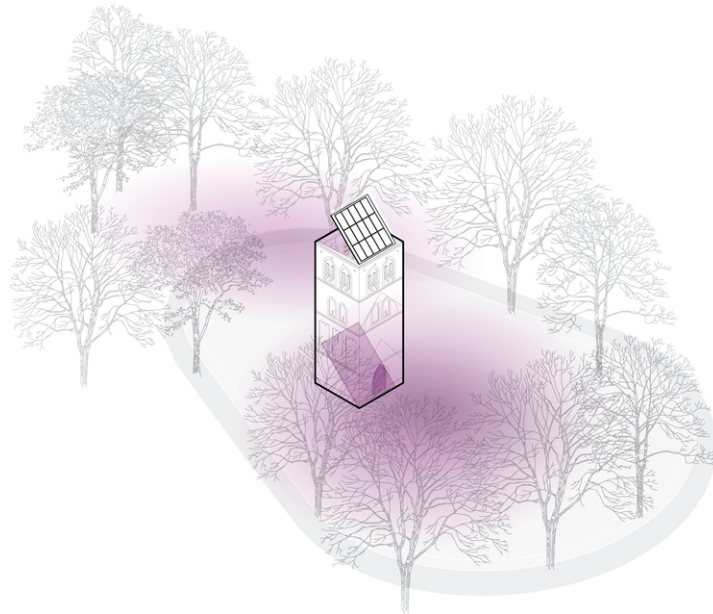
De toren wordt getransformeerd tot een grote periscoop die uitzicht biedt over het landschap. De periscoop wordt gemaakt door twee grote spiegels aan te brengen onder een hoek van 45 graden met het horizontale vlak die uitzicht bieden over de omgeving. Wanneer de periscoop niet in gebruik is ligt de spiegel bovenop de toren horizontaal, en dient daardoor als dak. Bezoekers kunnen de periscoop activeren door de dakspiegel bovenop de toren te openen. De periscoop sluit automatisch na gebruik zodat de toren weer donker wordt. De doorgang aan de oostzijde van de toren die op dit moment gesloten is wordt geopend en voorzien van een hardglazen plaat zodat bezoekers door de opening naar de periscoop kunnen kijken.

overdag: zicht op landschap

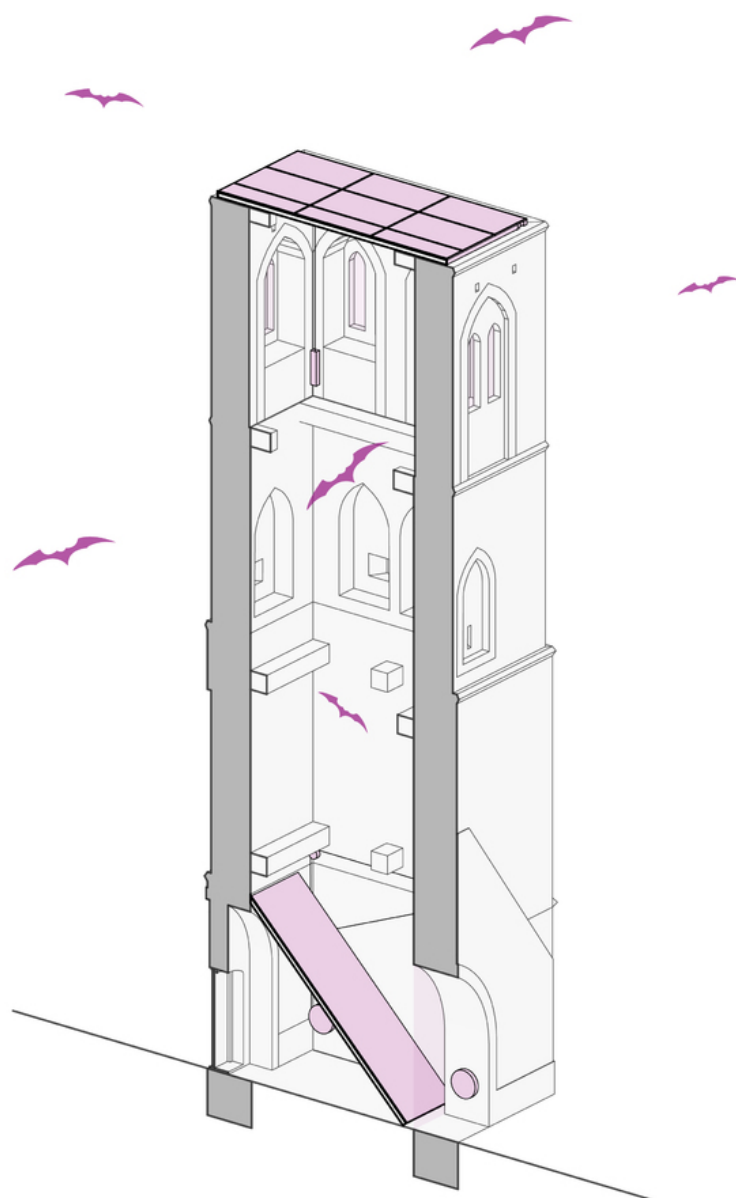

avond: zicht op zonsondergang

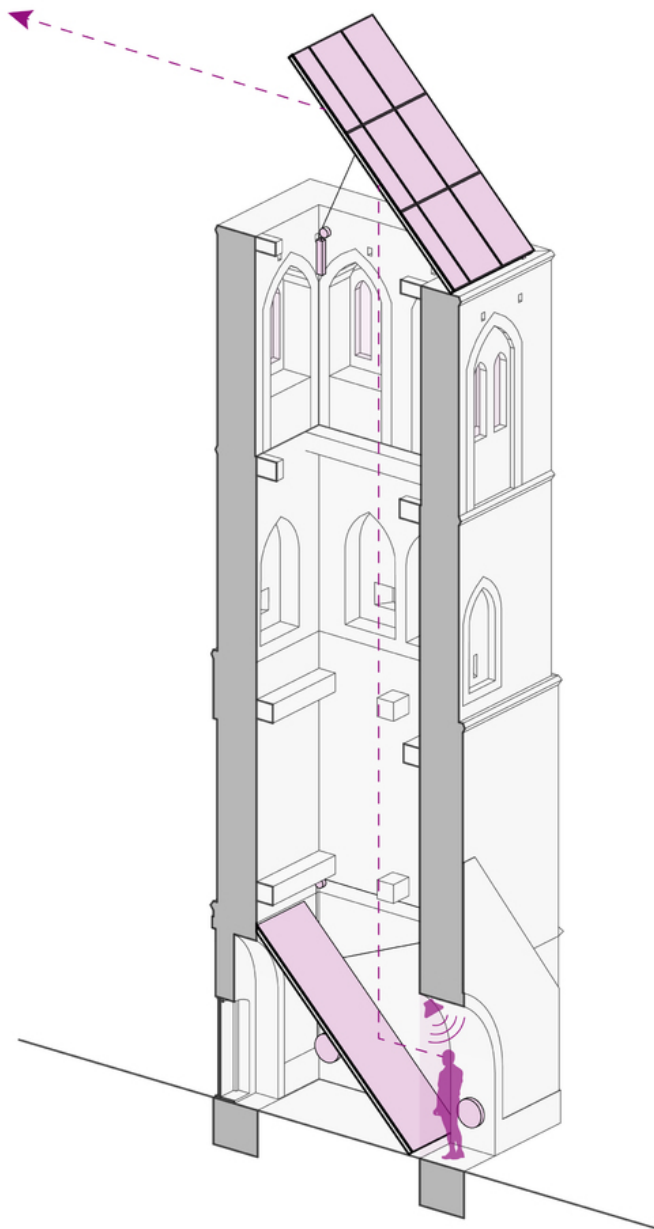

nacht: lichtprojectie vanuit toren

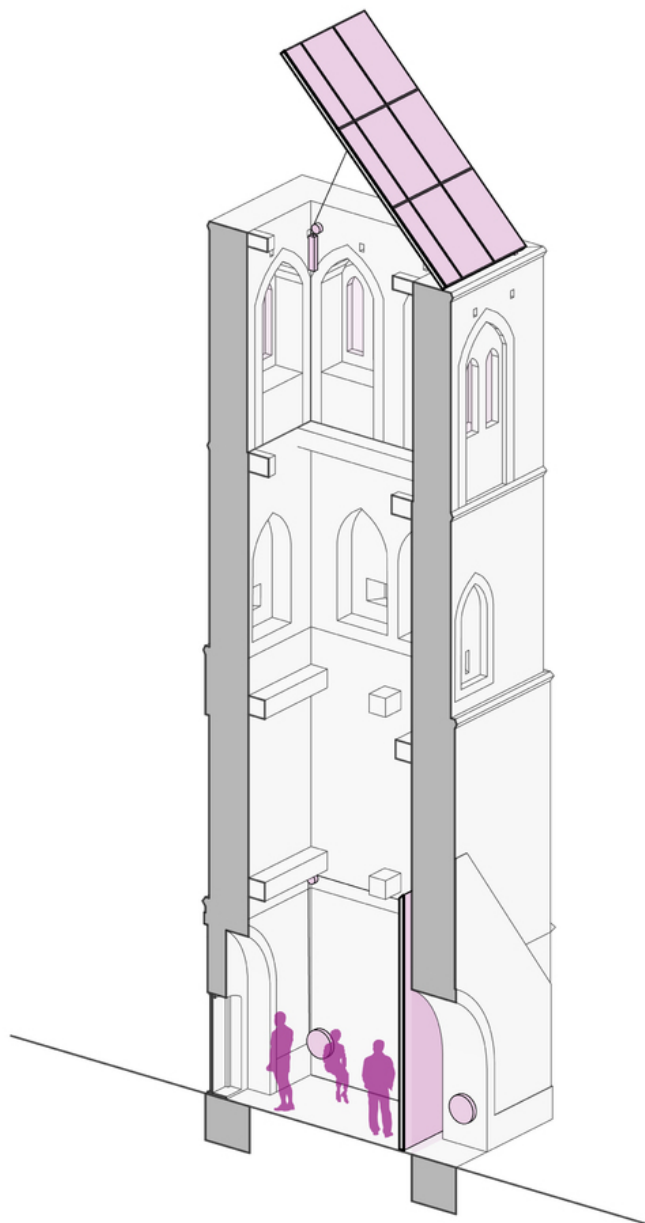
De binnenruimte wordt geschikt gemaakt voor het organiseren van kleine bijeenkomsten: ceremonies, workshops, markten etc. Om dit mogelijk te maken moet de onderste spiegel tegen de muur gekanteld kunnen worden zodat de binnenruimte bruikbaar wordt gemaakt. Wanneer activiteiten worden gehouden in de toren is de dakspiegel gesloten. Van binnen wordt de toren verlicht, en daarnaast voorzien van een verplaatsbare projector die kan worden gebruikt voor filmprojecties op de achterzijde van de onderste spiegel of om licht of om licht te laten schijnen over het landschap via de spiegels. De nis van waaruit de periscoop kan worden bekeken is een kleine intieme ruimte die ideaal geschikt is voor het afspelen van geluidswaergaves. Met zo'n geluidswaergave kan het verhaal van de geschiedenis van de toren aan bezoekers worden verteld. De manier waarop dat gebeurt kan zijn door een verhaal dat verteld wordt, maar ook door het afspelen van muziek, geluiden uit de geschiedenis van de kerk of door het afspelen van geluiden uit de omgeving.

buiten gebruik

periscoop

bijeenkomstenruimte

jaar 2018

team ir. Marco Vermeulen, ir. Bram Willemse, Msc. M.Arch. Bertus van
Woerden, MSc. Joshua Ho

programma periscoop

opdrachtgever Gemeente Oirschot

contact **studiomarcvermeulen**

Maaskade 97-b
3071 NG Rotterdam
+31(0)10 225 0030
studio@marcovermeulen.nl